

A *Sarmizegethusa* vagy *Sarmitegte* név tehát *sarmata*-hely vagy -vár jelentménnyel bír (v. ö. annak modern: *Vár-hely* nevét).

Mit keres a *Sarmata* név *Dákia*³ kellő közepén, mit *Dákia* fővárosában?

E név arra utal, hogy *Sarmizegethusa* vagy *Sarmitegte* a *sarmaták* által épült, s hogy azt és környékét a *sarmaták* lakták. A történelem csak eredeti, vagyis a *Volga* és *Don* közt, valamint a *Kaukáz* hegység és a *Fekete-tenger* fölötti területen; és később a *Jazygek* társaságában *Tisza* és *Duna* közt terülő lakhelyen ismeri a *sarmatákat*.

A fönnebbi névfejtegetés két nagy horderejű tanuságot nyújt: először azt, hogy a *dák* fővárost, *Sarmizegethusát*, *sarmaták* építették, s hogy a *dákok* által elfoglalt nagy területet eleve ők birták, a miről a történelem szintén hallgat, s hogy innen a *dákok* által szorítottak a *Tisza* és *Duna* közé; másodszor azt, hogy a *sarmata* nyelv — a mennyiben látnivaló, hogy a fönnebb fejtegetett szóalakok csak annyiban nevezhetők *dák* szókinsnek, a mennyiben *dák* területről származnak és *dák* területen vannak, de különben csakis *sarmata* szóknak tartathatók — az *írán* nyelvcsoporthoz utal.

Edelsbacher Antal.

Tapolca vidékén, Lipp Vilmos január hó folyamában, előleges kutatást kezdett, a tavaszon folytatandó ásatások előkészítésére. A próba alkalmával 15 kisebb-nagyobb egyszerű kelta kargyűrűre bukkant. Értesítése szerint egyik-másiknak patinája olyan, mint a zöld lakk.

Székesfehérvárról kapott tudósítások szerint, a városi történelmi s régészeti egylet fokenként nagyobb tért foglal el. Régiségtára a megyeház két szobáját tölti meg. A január hó elején tartott választmányi ülés elhatározta, hogy május első felében fölolvasásokkal kapcsolatos kiállítást rendez, melyre a megyei főurak és gyűjtők már meg vannak nyerve.

Az orsz. embert. és rég. társulat deczemberi ülésének ismertetésében kivonatát adtuk SZUKÁCS JÓZSEF előadásának a barlangokról. Az égerszögi barlangra nézve ROTH tanár úr a következő megjegyzéseket közli: „Pongrácz nem egész emberi csontváz, hanem csak egy koponyát vitt haza. Az említett graphitos edénydarab a

(= kanta) alapalak származékaiúl tekintendők. Az *-u* végezet diminutív értékkel bír eredetibb *-va* helyett való: *Kathu* = *kathava*. A *dák* nyelvben ezen *-va* csak *-u* által van képviselve, a mennyiben alig tehető föl, hogy a *gethe*-*va* alakból *gethū* keletkezzék. — Ezen adatok arra utalnak, hogy a *dák* szókins az *írán* nyelvcsoporthoz közelebbi érintkezés, mondjuk rokonságban állott.

3 *Dákia* tudvalevőleg a *Tisza*, *Al-Duna* és *Neszter* folyók által volt határolva, s így magában foglalta a mai *Kelet-Magyarhont*, *Erdélyt*, *Romániát* és *Bessarabiát*. — *Sarmizegethusa* a *Maros* és *Duna* folyók közt terült.

szádellói hasadékból való; a barlangban talált cserép más alkotásu, de az előbbivel egykoru lehet. A barlang eredetileg tágas volt; később a hozoványföld lerakódása által megszűkült; most pedig a hozoványföld kimosatása következtében mindinkább tágul. Az említett vízmosás nem szálban levő kőzetben, hanem hozoványföldben van. Ha a hozoványföldet azon szintáig eltávolítva gondoljuk, melyben a szén- és hamuréteget észlelhetjük, tágasnak mondható a barlang, és így nem áll Szukács úrnak azon következtetése, hogy a jelenleg oly csekély kiterjedésű üregek oly szűkek voltak, hogy abban alkalmasan ember meg nem élhetett. Az égetett csontok, melyek a hamuréteghez közel kerültek elő, embercsontok. A kivonatból az olvasó azt gyaníthatná, hogy értekezésemben egyetlenegy csontvázról van szó, holott valósággal egynehány óra alatt talán 20 egyénhez tartozó csontokat gyűjtöttem össze. Végül azon magyarázat sem elégít ki, hogy a csontok vadállatok által kerültek a barlangba; valószínűbb az én föltevéssem, hogy a víz által lettek besodorva.»

A zágrábi műkiállítás. A mult év kezdetén néhány zágrábi műbarát a horvát egyetem műtörténet-tanára, Dr. Krsnjavi vezetése alatt egy «horvát művészeti» társulatot alapított, melynek czélja a szoros értelemben vett művészetnek és az iparművészetnek terjesztése Horvátországban. Már főnállása első évében az ifju társulat annyira fejlődött, hogy képes volt, mult évi december 15-én, első művészet- és iparkiállítását a zágrábi Zrínyi-téren levő Vraniczany-palotában megnyitni. E kiállítás kezdetnek igen jól sikerült. Láttunk ugyan igen sok ide nem való tárgyat, és a külföldi műipar is sokkal jobban volt képviselve, mint a belföldi horvát, de mindezen hiányok a kezdet nehézségeinek rovására tehetők. Röviden felsoroljuk a kiállítás azon tárgyait, melyek a régészt is érdekelhetik.

Mindenekelőtt egy zágrábi gyűjtőnek, Lay Felix úrnak, keramiai gyűjteménye főlemlendő, mely körülbelül 1000 darabból áll. Itt láttunk ó-meissení és ó-bécsi porcellánt a legjobb időből; az ó-meisseniak közt egynehányon Marcolini jegye. Az angol davenporti és wedgewoodi porcellán minden faja képviselve van. Igen érdekes volt a hazai majolika-gyűjtemény a XVII—XIX. századból. Egy szekrényben láttunk régi velencei üveget, gyönyörű, arannyal díszített francia üveget, belga és német festett üveget a XVI—XVIII. századokból, továbbá régibb sèvres-i porcellánt és francia majolikát. Egy másik szekrényben láttunk régi hollandi festett fayenceokat; különösen XVII. századbeli kályhatéglákat; ugyanezen szekrényben volt még néhány cizelírozott bronzalak XIV. Lajos korából, és egy gyönyörű limogesi zománcz kiállítva.

Ezen gyűjteményen kívül említésre méltó volt még néhány régibb czintányér, czinkorsó, boszniai rézedény, régibb üvegfestmények utanzatai, boszniai fegyverek stb.

Az egész kiállítás, 10 szobában elhelyezve, 20 napig volt nyitva, mely idő alatt azt több mint 8000 ember látogatta. *Boynicsics B.*